

nogle saadanne smaa beskedne Lapperier. De have Ansvar for, at vi ikke i dette Øjeblik ere saa langt, at vi allerede nu have en fuldstændig Retsreform gennemført eller i alt Fald ere i fuld Gang dermed.

Det hedder i Motiverne, at vi maa vente, til den borgerlige Retsreform er gennemført, og det maa vi allerede af den Grund, „at det selv i gunstigste Tilfælde dog vil vare Aar, inden en ny borgerlig Rettergangsordning kan træde ud i Livet“, og der henvises saa til det i Landstinget forelagte Lovforslags § 981, der siger, at den borgerlige Rettergangsordning træder i Kraft 2 Aar efter dens Bekendtgørelse i Lovtidende. Ja, det er beklageligt nok, at vi ikke ere videre. Men, som sagt, Regeringen har sit store Ansvar for, at vi ikke ere videre. Regeringen maatte ogsaa kunne sætte en saadan Kraft ind paa den borgerlige Retsreforms Gennemførelse, at vi dog i en forholdsvis nær Fremtid maatte kunne se til Vejs Ende. Motivernes Ord om den borgerlige Retsreform, som vi selv i gunstigste Tilfælde kun naa at faa om Aar, ere meget triste. De synes at tyde paa, at Regeringen ikke har noget videre Haab om, at den borgerlige Retsreform kan gennemføres i en nær Fremtid.

Man tænke sig, at vi altsaa lige siden Grundlovens Givelse have arbejdet for en borgerlig Retsreform, at vi have haft 3 store Retsreformskommissioner siddende, at da det første Venstreministerium traadte til, var det modent til denne store Reforms Gennemførelse. Der forelaa et udarbejdet Forslag fra den sidste store Retskommission. Der var rejst en offentlig Mening her i Landet for Nødvendigheden af en Retsreform. Jeg erindrer om, at Aarene 1900—01 netop vare de Aar, hvor Alma Bondesens og Nelly Andersens Sager vare rejste. Det første Venstreministerium traadte til under overmaade gode Forhold i saa Henseende. Justitsministeren fandt et Forslag liggende udarbejdet, ikke i alle Enkeltheder, som det skulde være, men Rammen, Materialet var givet, den offentlige Mening var fuldt forberedt. Det lagde da ogsaa hurtigt et Retsreformforslag paa vort Bord. Det tog simpelthen Kommissionens Forslag og forelagde det her i Tinget, og med stor Iver, stor Dygtighed, tror jeg, med stor Hurtighed tog Folketinget og Folketingsudvalget fat og gjorde sig færdig og fremlagde et Forslag i en stærkt forbedret Skikkelse, som Ministeriet ogsaa sluttede sig til. Det gik til det andet Ting, og saa kom Samlingerne 1903—

1906, den anden Valgperiode under Venstres Styrelse her i Landet, hvor denne Retsreform 3 Aar i Træk kom i Fællesudvalg, og hvor den i hvert af disse Fællesudvalg ikke kom et Hanefted videre. Saa skete det, at Justitsministeren, umiddelbart forud for sidste Valg, nede i Næstved erklærede, at da denne Retsreform nu var strandet 3 Aar i Træk i Fællesudvalg, maatte man prøve at faa en anden Retsreform stabled paa Benene, og saa fremlagde Ministeren i Landstinget en halveret Retsreform, hvori han strøg den ene Side af Grundlovsbudet, det ikke uvæsentlige Krav om, at Retsplejen skal adskilles fra Forvaltningen, og hvad der blev tilbage, f. Eks. Bestemmelserne om Nævninger modererede Ministeren stærkt.

Nu ligger dette halverede, barberede og modererede Forslag i Landstinget paa andet Aar. Den højtærede Justitsminister smiler. Han havde snarere Grund til at græde. Nu ligger det paa andet Aar i Landstinget, og der synes ikke at være Sandsynlighed for, at det skal komme længere, heller ikke i denne Vinter. Udvalget har jo mistet to af sine bedste Kræfter, de to eneste Jurister, som Forhandlingspartierne havde i Udvalget. Den ene er bleven hævet højt op til Landstingets Formandssæde, den anden er sunket dybt ned og helt forsvundet fra Landstinget. Det ser ikke ud til, der forlyder intet om, at vi i nær Fremtid kunne have Grund til at vente noget fra Landstingsudvalget i denne Sag.

Det er altsaa nu over 6 Aar siden, at Venstre som Regering tog fat paa denne Sag efter i et halvt Aarhundrede at have arbejdet for den, og vi ere ikke længere end, at det nu her i Motiverne skydes ud i en uvis Fremtid, naar den borgerlige Retsreform kan gennemføres. Men jeg siger, Regeringen kan ikke saaledes blive ved at give Veksler paa Fremtiden. Den har Ansvar for, baade for det, der gennemføres, og for det, der ikke gennemføres. Den har nemlig — jeg vender her tilbage til det, jeg begyndte med overfor den ærede Ordfører — den har nemlig Evne til at gennemføre sit Program. Hvis den ikke havde det, var det en anden Sag. Under Provisorieregimentet f. Eks. maatte man nøjes med mange Smaating og være glad ved det. For vi vidste, at vi havde ikke Folk ved Magten, der vilde nogen Ting. Det var kun smaa Afdrag, vi fravistede dem, og det maatte vi være tilfredse med. Nu have vi en Regering, som har Evne til at gennemføre sit Program.